

Remissvar

Datum för beslut
2024-10-23

Beteckning
GD-beslut 62/2024
Dnr SBU 2024/569
Er beteckning
Dnr S2024/01282

Till
Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik

Remissvar för promemorian Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst (Ds 2024:13)

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har fått möjlighet att ge synpunkter på promemorian Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst (Ds 2024:13).

SBU har valt att endast lämna synpunkter på delar av promemorian som kan ha bäring på kunskapsutveckling om metoder och insatser inom socialtjänstområdet. Det rör framför allt förslagen i *Kapitel 8 Innehållet i ett socialtjänstdataregister*.

Sammanfattning av SBU:s synpunkter

SBU tillstyrker förslaget om att i en förordning reglera vilka personuppgifter som får behandlas i ett socialtjänstdataregister, men betonar att valet av uppgifter bör möjliggöra kunskapsutveckling kring effektiva insatser och arbetssätt inom socialtjänsten.

Till skillnad från promemorians bedömning och förslag anser dock SBU att tidiga och förebyggande åtgärder ("icke-behovsprövade") som erbjuds på individnivå bör kunna betraktas som insatser och därmed inkluderas i ett socialtjänstdataregister. SBU, som allt oftare får uppdrag att utvärdera stödet för tidiga och förebyggande insatser, ser ett stort värde i att samla in data om dessa insatsers konsekvenser för att säkerställa att de är effektiva, kostnadseffektiva och inte skadliga.

Vidare anser SBU att ett framtida socialtjänstdataregister så långt som möjligt kan skapa förutsättningar för att samla in uppgifter om mål, måluppfyllelse och resultat. SBU menar att dessa uppgifter redan samlas in i praktiken på lokal nivå och att aggregerad data om insatsernas effekter kan bidra till ökad kunskap om vilka insatser och arbetssätt som är ändamålsenliga för olika grupper och verksamhetsområden inom socialtjänsten.

SBU:s synpunkter i sin helhet

Kapitel 7 Tillåtna ändamål för behandling

Svar: SBU tillstyrker förslaget 7.4 att syftet och ändamålet med socialtjänstdataregistret ska vara att framställa statistik, underlag för uppföljning och utvärdering, utföra epidemiologiska studier samt bedriva forskning.

Kapitel 8 Innehållet i ett socialtjänstdataregister

Kapitel 8.2.5 Personuppgifter som ska få behandlas i socialtjänstdataregistret

Svar: SBU har inga synpunkter på promemorians bedömning om att det behövs en reglering i lag av registrets innehåll och instämmer med bedömningen att regleringen behöver vara långsiktigt hållbar.

Förslag 8.2.6 Uppgifter som får finnas i ett socialtjänstdataregister

Svar: SBU tillstyrker förslaget 8.2.6 att endast personuppgifter som är ändamålsenliga ska få behandlas i ett socialtjänstdataregister. SBU instämmer vidare att uppgifter bör vara knutna till en insats inom socialtjänsten.

Förslag 8.2.7 Det ska finnas en uppgiftskatalog i förordning

Svar: SBU instämmer med förslaget om att *orsak till insats* samt *insats och aktivitet* ska ingå i uppgiftskatalogen då detta kommer att möjliggöra framtida utvärderingar av insatser inom socialtjänsten. SBU vill däremot påtala vikten av att dessa begrepp och uppgifter klassificeras och definieras på ett ändamålsenligt sätt för att möjliggöra kunskapsutveckling inom området. Val av uppgifter behöver således vara grundligt genomtänkta och stämma överens med den terminologi och begreppsbildning som finns inom forskningssamhället.

Vidare anser SBU, till motsats från författarna till promemorian, att icke-behovsprövade åtgärder som ges på individnivå, såsom rådgivning och information, bör betraktas som insatser och därmed kunna inkluderas i uppgiftskatalogen. SBU anser att detta är särskilt viktigt och angeläget för att på sikt kunna säkerställa att även dessa insatser erbjuds i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, i linje med lagrådsremissen om en ny socialtjänstlag. Att inkludera dessa uppgifter kommer enligt SBU bidra till ökad kunskap om vilka preventiva insatser på universell och selektiv nivå¹ som är effektiva. Detta kan i sin tur leda till en mer proaktiv, jämlik och resurseffektiv socialtjänst.

¹ Insatser och åtgärder riktade till alla i populationen, eller till grupper i samhället med ökad risk.

8.2.8 Personuppgifter som inte bör behandlas i ett socialtjänstdataregister

Svar: SBU har inga invändningar mot att det i dagsläget inte är möjligt att behandla uppgifter om mål, måluppfyllelse och resultat i ett socialtjänstdataregister. Däremot vill SBU understryka vikten av att ett framtida socialtjänstdataregister, så långt det är möjligt, skapar förutsättningar för att sådana uppgifter ska kunna inkluderas. SBU anser att dessa uppgifter redan samlas in i praktiken i samband med utredningar, prövningar eller insatser, och att ett systematiskt insamlande av dessa i ett socialtjänstdataregister kan bidra till att förbättra kunskapsutvecklingen inom området.

Kapitel 8.4 Uppgifter som rör lagöverträdelser

Svar: SBU tillstyrker förslagen om att Socialstyrelsen ska få samla in uppgifter om domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott. Eftersom kriminalitet ligger i skärningspunkten mellan socialtjänstens och polisens ansvarsområden, anser SBU att detta kan förbättra samhällets kunskap och insatser, samt förtydliga det gemensamma ansvaret.

Kapitel 10 Gallring och längsta tid för behandling

Svar: SBU instämmer med promemorians bedömning i avsnitt 10.4 att det inte bör införas en bestämmelse i lagen om socialtjänstdataregister om längsta tid för behandling av personuppgifter. Detta skulle ge möjlighet att utveckla kunskap om de långsiktiga effekterna av socialtjänstens insatser.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Britta Björkholm 2024-10-23. Projektledare Maral Jolstedt har varit föredragande. Samrådande har varit avdelningschef Sofia Tranæus och projektledare Álfheiður Ástvaldsdóttir.